

بیماری سل و راههای

پیش‌گیری آن

این بیماری که نیمی از مردم! به آن مبتلا می‌گردند عوامل مختلفی دارد که بعضی ریشه اجتماعی و اقتصادی دارند

بیماری دچار میشوند. بسیاری از افراد بدون این که خود متوجه باشند به این بیماری مبتلا شده و بهبود می‌یابند!

میکروب این بیماری به اسم باسیل «کوخ» (۱) معروف است در مدت نیم قرن اخیر مرگ و میر این بیماری بطرز فاحشی کاهش یافته است و حتی امروزه در برخی از کشورها آسایشگاههای مسلولین یکی بعد از دیگری تعطیل می‌شود. روش‌های جدید درمان، بویژه داروهای جدید، دوران بیماری را خیلی کوتاه کرده است. سابقاً این بیماری در

سل یکی از قدیمی‌ترین بیماری‌هایی است که شناخته شده است مطالعاتیکه بر روی تغییرات استخوانی اجساد مومیائی شده مصری، بعمل آمده است نشان میدهد که در دوهزار سال قبل از میلاد مسیح؛ این بیماری وجود داشته است.

«بقر اط» راجع به این بیماری شرحی نوشته است. «جالینوس» که در سده دوم میلادی میزیسته یاد آور شده است که احتمالاً این بیماری مسری است.

بیش از نصف افراد بشر در طول عمر خود به این

(1) koch

است . مخصوصا که میکرب این بیماری ماهها میتواند در محیط خارج زنده بماند .

پس از آنکه میکرب وارد ریه شد در آنجا شروع به تکثیر مینماید ولی قوای دفاعی بدن فوراً برای از بین بردن آن بسیج میشود و خیلی زود دور میکربها حصار میکشد و آنها را در داخل يك دیوار ضخیم زندانی میکند و در نتیجه آثار بیماری از بین میرود و این ابتلای اولیه معمولا بدون علامت شروع و ختم میشود . ولی اگر انسان دچار فقر غذایی شود و یا در شرایط نامتناسب بهداشتی قرار گیرد ، بدن وی ضعیف شده و این میکربها خط محاصره را می شکنند و شروع به فعالیت و تکثیر مینمایند و در نتیجه سل ریوی ایجاد میگردد .

مقاومت بدن :

مقاومت بدن در مقابل این بیماری به دو عامل بستگی دارد یکی وضع جسمانی و دیگری مسدت تماس با این بیماری .

بدن رنجور ؛ خستگی مزمن ، غذای ناکافی ؛ بیماریهای ضعیف کننده ، خانه های تنگ و پر جمعیت ، سطح زندگی پائین تراز معمول ، دفاع بدن را کم میکند و در نتیجه میکرب برای خود جای پا باز میکند . از طرف دیگر مدت تماس طولانی با این بیماری و باشدت و کثرت حمله میکربها ممکن است يك شخص سالم را نیز مبتلا نماید .

در مورد زن و شوهری که یکی از آنان مبتلا به این بیماری شود دیگری را نیز ممکن است شرح فوق بیمار نماید .

کودکان مخصوصا استعداد زیادی به

جوانان کشتار میداد و این مطلب از نظر اقتصادی و اجتماعی تا سبب آوری بود در صورتی که امروزه مرگ و میر جوانان از این بیماری خیلی کم است و در سالمندان نیز اگر در معالجه غفلت نشود کشنده نیست .

علت اصلی بیماری :

درست است که این بیماری بوسیله باسبیل «کچ» ایجاد میشود ولی در حقیقت يك ریشه اقتصادی و اجتماعی دارد بدین معنی که این میکرب در زمینهای مساعد رشد میکند .

فقر غذایی ، بدی مسکن . و بدی شرایط کار ؛ بهترین زمینه را برای رشد این بیماری فراهم میکند بویژه اگر فقر غذایی همراه با زندگی ویا کار در نقاط تاریک باشد .

این بیماری معمولا ریهها را آلوده میکند ولی سایر اعضا مانند گلبهها ، غدد لنفاوی ، پوست ؛ استخوان ؛ و مفاصل نیز ممکن است مورد حمله قرار گیرند .

راه سرایت بیماری :

سل گاهی ممکن است بدوسیله شیر و یا محصولات شیری که خوب نجوشیده ؛ و یا پاستوریزه نشده باشد بانسان سرایت نماید . ولی در هر صورت سل ریوی بوسیله سرفه و یا عطسه و یا اخلاط سینه بیماری که جلو دهان و بینی خود را نمی گیرد و یا خلط سینه خود را بی مهابا در همه جا پخش میکند ، به شخص سالم سرایت مینماید . همچنین این بیماری از راه بوسه و یا استعمال بشقاب و قاشق و استکان بیمار ، ممکن است سرایت نماید ولی راه عمده سرایت ؛ سرفه و بیرون ریختن اخلاط سینه

چند دستور ساده برای جلوگیری از بیماری :

۱- هر سال یکبار باید تحت معاینه دقیق قرار گرفت و در اشخاص بالغ از ریه‌ها پرتونگاری بعمل آورد. ولی در کودکان اگر علائم بیماری موجود نباشد احتیاج به عکس برداری از ریه‌ها نیست. زیرا سل ثانوی پس از بلوغ در ریه‌ها ظاهر میشود.

عکس برداری از ریه‌ها خیلی مهم است زیرا قبل از اینکه علائم بیماری از قبیل تب و بی‌اشتهایی و سرفه ظاهر شود کشف و معالجه میگردد.

۲- سرفه و سرما خوردگی و برنشیت اگر در ظرف دو سه هفته خوب نشود؛ اگر شما دائما خسته و بیقرار هستید، اگر وزن بدن شما کم میشود؛ اگر دردی در ناحیه سینه دارید، اگر شب‌ها تب و یا عرق میکنید، و اگر در خلط سینه شما، رگه خون است؛ جهت معاینه به پزشک مراجعه نمائید.

۳- مقاومت بدن خود را همیشه با استراحت مرتب؛ غذای متعادل و دوری از اضطراب و دلهره حفظ کنید.

۴- شیر و محصولات شیری پاستوریزه مصرف کنید و یا دست کم شیر مصرفی خود را بجوشانید.

۵- از کسانی که جلو عطسه و سرفه خود را با دستمال نمی‌گیرند فاصله بگیرید.

۶- پیش از هر غذا دست‌های خود را با آب و صابون بشوئید و همچنین پس از تماس با اشیاء مشکوک دست‌های خود را با آب و صابون بشوئید.

۷- پیش از ازدواج، زن و شوهر آینده باید از

این بیماری دارند بنابراین باید آنان را از تماس با مسلولین بر حذر داشت.

علائم بیماری :

نشانه‌های این بیماری غالباً عبارت است از سرفه، تب، عرق شبانه؛ کم شدن وزن و خونریزی از ریه‌ها. خونریزی در اوایل بیماری به ندرت اتفاق می‌افتد و اگر خونریزی ظاهر شود دلیل بر پیشرفت بیماری است ناگفته نماند که بی‌اشتهایی؛ تب خفیف؛ و کم شدن وزن؛ دلیل کافی برای ابتلا به بیماری نیست چه این قبیل آثار و علائم در کسالت‌های دیگر نیز دیده میشود ولی بهر حال در این قبیل موارد « پرتونگاری » ریه‌ها مطالب را روشن خواهد کرد. ابتلا به سل در هر سن اتفاق می‌افتد و بر عکس اغلب بیماریهای مسری، در کودکان کوچک حتی دو ماهه نیز دیده می‌شود.

پیشگیری :

اساس جلوگیری از سل عبارت است از مراعات بهداشت، نگاهداری سلامت بدن؛ داشتن خواب و استراحت مرتب؛ غذای کافی و راحتی فکر، و در عین حال باید از تماس بی‌جهت با مسلول و میکرب سل خودداری نمود.

اگر کسی در اوایل متوجه بیماری باشد خیلی زود درمان خواهد شد. مخصوصاً با راههای درمانی و جراحی جدید درست مانند آتش کبریتی است که بایک پف، و حتی خود به خود خاموش میشود در صورتی که اگر این آتش کوچک در محیط مناسب شعله ور شود باید اداره آتش‌نشانی و ماشین‌های بزرگ آب پاش بکار افتند.

میشود و علت این امر هم کار کردن در شرایط غیر بهداشتی (مثل بعضی کارخانه‌های فرشایی) است.

درمان :

این بیماری امروزه کاملاً درمان پذیر است و داروهای اختصاصی قوی در اختیار هست که میتواند بیماری را کاملاً ریشه کن سازد و از آنجا نیکه غالباً این بیماری مزمن است معالجه آن طولانی بوده و گاهی یکی دو سال طول می کشد بنابراین از طول درمان نباید خسته و نا امید شد .

بیمار باید خلط سینه خود را در خلط دان یا یک ظرف سرپوشیده خالی کند و در داخل آن داروهای ضد عفونی کننده بریزد که باعث انتشار بیماری به اطرافیان نگردد و اگر خلط سینه را در دستمال پارچه‌ای و یا کاغذی خالی نمود باید آن را بسوزاند .

هوای آزاد و استراحت در معالجه این بیماری از شرایط اساسی است . اگر با معالجات دارویی ؛ بیماری بهبود نیابد با عمل جراحی میتوان کانون بیماری را برداشت و بیمار را معالجه کرد امروزه با تکنیک‌های عالی و جراحی و انتقال خون ، ویهوشی و پرستاری خوب ، خطر جانی در اعمال جراحی ریه بسیار کم است .

لحاظ سل مورد معاینه قرار گیرند .

۸- درست است که سل ارثی نیست ولی در بعضی از خانواده ها ممکن است بیشتر دیده شود بنابراین اگر در خانواده شما کسی مبتلا به سل باشد موقع معاینه سالیانه ؛ این مطلب را به پزشک خود اطلاع دهید .

۹- درست است که تماس و مصاحبت آنطوریکه بعضی ها فکرمی کنند بسرعت باعث سرایت نمیشود معیناً صلاح است که برای حصول اطمینان در این قبیل موارد مورد معاینه پزشک قرار گرفت .

امروزه با پیشرفت سریع بهداشت و مایه کوبی بر ضد سل و معالجات سریع و مؤثر ، مرگ و میر از سل بسیار کم شده است بطوری که امروزه در اغلب کشورها این بیماری از لحاظ مرگ و میر در ردیف ۱۴ قرار گرفته است در صورتیکه در اوایل قرن حاضر در ردیف اول قرار داشت و امید قاطع هست در آینده نزدیک این بیماری همراه قروجهل بکلی از بین برود .

بیماری سل در سایر اندامها :

این بیماری در سایر اندامها مهم نبوده و چندان قابل ذکر نیست ولی در کشور ما سل غدد لنفاوی ؛ که با اسم «خنازیر» معروفست نسبتاً زیاد دیده

حقیقت

سلام بر آن جان سعادتمندی که حق بود و از تکاپوی خویش من حقیقت جوید

از همه مردم پرهیز کارتر کسی است که حق را بر نفع و ضرر خویش بگوید

«حضرت محمد ص»